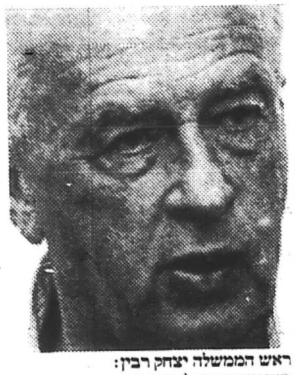
בסוד שיח

מאת שאול שיח

לקראת מושב החורף יתחדשו השיחות לצירוף המפד"ל וצומת לממשלה

ראש הממשלה יצחק רבין: מעוניין במפד"ל ובצומת

בחוג נאמניו המצומצם מדבר ראש הממשלה ושר הבטחון יצחק רבין, על בסיסה הפרלמנטרי של הממשלה. מר רבין מתכוון לצומת, אנ"י ומפד"ל. שלוש המפלגות הנ"ל רחו עד כה כל פנייה מצד מתווכים לפתוח בשיחות על הצטרפות לממשלה, ומלבד ה"היכט האידיאולוגי" הסבירו, כי אין זה הגיוני לדור בכפיפה אחת עם מר"צ, שעמה לא ניתן להגיע לקווי יסוד מוסכמים בשאלות דת ומדינה ובנושא המדיני.

לקראת חידוש השיחות המדיניות, מעריכים בחוגו הקרוב של יצחק רבין, כי במהלך התמונה, תתבהר התמונה, וניתן יהיה לקבוע בוודאות אם אפשר להגיע להבנה עם סוריה והפלשתינאים במחיר שישראל יכולה לעמוד בו. ראש הממשלה הציב לעצמו קווים אדומים שאינם עולים בקנה אחד עם הקווים האדומים של מר"צ, ואין הוא נכון ללכת לוויתורים שמר"צ אינה פוסלת אותם.

הערכה היא שמועד פרישתה של מר"צ מהממשלה אינו רחוק כל־כך, וחודשי הפגרה הם האחרונים של הקואליציה במתכונתה הנוכחית. אם אמנם תפרוש מר"צ מהממשלה מסיבות מדיניות, ניתן יהיה לעצב קווי יסוד חדשים שיאפשרו את הצטרפות צומת, אנ"י והמפד"ל לממשלה.

ה"ליטבק" שצידד בהחתמות לזירוז ביאת המשיח

לפני כשנה ביקרה משלחת אברכים מחסידי חב"ד אצל אישיות רבנית־תורנית ידועה וביקשה אותה לצרף חתימתה למאות החתימות, שכבר נאספו מרבני ואלפי־תורה, על פסק־דין הקובע, כי הגיע כבר זמן הגאולה. לאחר שיחה עניינית וממושכת, רחתה אותה אישיות בנימוס רב את הבקשה. "אני מתפלל לביאת הגואל והגאולה, אך אין בדעתי לצרף חתימתי על פסק־דין שאמנם זמן הגאולה כבר הגיע."

באחרונה שוב חזרו אותם אברכים לאותה אישיות והפצירו בה לחתום על פסק הדין, אך הפעם הצטיידו ב"נשק־על" כדי לשכנע את הרב – ראש הישיבה, כי אין מדובר כאן באיזה מעשה יוצא־דופן של חסידי חב"ד, שכן, גם ראשי "הליטאים" סמכו ידם על הקביעה, כי בית־דין של מטה רשאי להכתיב לבית־דין של מעלה את זמן הגאולה.

האברכים הציגו את הספר "פרי דוד" (דרושים) שכתב הרב יוסף אהרון זצ"ל מרבני דור רוביבר) ראבינאוויץ ז"ל מסלונים, שנחשב לעילוי ונמנה על גדולי התורה בזמנו. בספרו "פרי דוד" הוא כותב בין היתר: "שכפי הנודע שהפסק מב"ד של מעלה יימשך לפי הפסק שיוצא מבית־דין של מטה, וכפי מה שנתחך על־יסודם, כן יקום ומאושר למעלה". באותו דרוש הוא מוסיף: "ונדון מזה גם כאן לעניין ביאת המשיח המוכר בחיזיון דניאל, אף שהוא סתום ותתום ורבו המבוכות בפשט המקראות שם, בכל זאת הגע בעצמך, אילו הסכימו כל ישראל כאיש אחד להבין בפשט הכתוב, שרצון ביאת המשיח הוא לזמן פלוני, בהכרח היה נגזר הפסק גם למעלה שיביא באותה שעה... ולכן אם אפילו רק רוב ישראל יסכימו לפשט ההוא מחוייב להיות גם כן ביאתו לאותו זמן על־פי גזירת התורה, אחרי רבים להטות..."

שמו של הרב יוסף אהרון ראבינאוויץ מסלוצק וספרו "פרי דוד" אולי אינם יודועים ונפוצים היום בעולם התורה, אך ההסכמות לספר מעידות על גדלותו של המחבר.

הספר זכה להסכמה של הנצי"ב מוולוז'ין, מרן הרב נפתלי צבי יהודה ברלין זצ"ל, וכן של "הבריסקער", מרן הרב יוסף דובער הלוי זצ"ל אב"ד דק"ק ברסק דליטא, ולהסכמתו של מרן הרב יו"ט ליפמאן הכהן זצ"ל אב"ד של מיר. האישיות התורנית הופתעה אמנם מ"המסמך" שהוצג לה, אך גם הפעם סירבה לתתום, אם כי שינתה יחסה למבצע ההתחמה לקירוב הגאולה.

למי התכוון הגר"ש ישראלי בהערתו בעניין "לא תחנם"

בכינוס האזרי הל"ה לתורה שבעל־פה שהתקיים השבוע בבית מוסר הרב קוק בירושלים והוקדש לשנת השמיטה, התייחסו חלק מהמרצים ל"היתר המכירה". בכשר לכך הזכירו הרבנים, כי אין לחשוש ללאו של "לא תחנם", משום שמדובר רק במכירה זמנית של הקרקע. אחד הדוברים שעסק בסוגיה זו, היה הגר"ע יוסף שליט"א, ומאוחר יותר דן בכך גם הגר"ש ישראלי שליט"א. בין היתר אמר, כי "החשש הזה של 'לא תחנם' לעניין היתר מכירה לא שייך, וכל הדיון שמתדיינים על 'לא תחנם', יותר שייך במקום שנותנים ממש חנייה לנוכרים, והכוונה בהחזרת שטחים מארץ ישראל".

המשתתפים בכינוס התרשמו, כי הוא מכוון בדבריו להגר"ע יוסף שליט"א המצדד כידוע בהחזרת שטחים. שאלתי את הגר"ש ישראלי אם אמנם התכוון להתפלמס עם הגר"ע יוסף בנושא הפוליטי באמצעות הדיון ההלכתי והוא השיב: "לאו דווקא, אלא לכל העניין הזה של החזרת שטחים..."

מי מימן את החוקר הפרטי נגד הח"כ

באחד היומונים התפרסמה באחרונה כתבת־תחקיר, שעסקה בעיסוקיו הציבוריים של ח"כ אברהם הירשזון מהליכוד. הכתבה התכוונה להבאיש את ריחו של ח"כ הירשזון ולהציג אי־סדרים באותן עמותות שהוא פעיל בהן. ח"כ הירשזון ידוע כח"כ שקט, שאינו דורך על בלות חבריו במפלגה, ולפתות במסדרונות הכנסת, מעולם לא נשמעו רינונים על פעילותו הציבורית סביב "מצעד החיים" לאושוויץ. עיון בכתבה מעלה, כי חלק מהחומר שהגיע לעתונאי בא ממשרד חקירות פרטי, וכי יד נעלמה היתה מעוניינת לחטט במעשיו של ח"כ הירשזון כדי לפגוע בשמו הטוב.

בליכוד טענו השבוע, כי העקבות מוכרים היטב וכי כל הסימנים מובילים לגורמים במחנהו של ח"כ ביבי נתניהו. שכן, פרט מסויים שהוזכר בכתבה היה ידוע לאדם אחד בלבד, והוא שהסניגר של הגורם שעמד מאחורי החקירה.

ח"כ אברהם הירשזון נמנה, כידוע, על מחנהו של ח"כ ד"ר בנימין בגין והוא נחשב כאיש ארגון מעולה המצוי היטב בסבניכי הליכוד ופעיליה.

נוכח האווירה הקשה בליכוד בכל הקשור למנהיגותו של ח"כ נתניהו, מוזכר ח"כ בגין כמי שיכול להיות תחליף לביבי נתניהו, אם יווצר קונסנזוס בליכוד שקשה לעבוד עם "ביבי" נתניהו. ערעור מעמדם של גייסי הקולות במחנהו של בני בגין, יכול להיות משרה בקרב אותם חוגים החוששים מעליית כוחו של בני בגין בנסיבות מסויימות.

ובעוד "ביבי" נתניהו אינו רווה נחת מחבריו בליכוד ולהיפך, אין רבר זה מוצא את ביטויו בכל אותם פורומים שהוא מופיע בהם.

יריביו מודים, כי הוא מאור אלקטוראלי וכי הוא מצליח לעורר את הרחוב לשורות הליכוד. עד למבצע "דין וחשבון" שיעור הפופולאריות שלו בסקרים עלה לעתים על זה של יצחק רבין ובחלקם היה זהה לו.

ראשי המפד"ל יתגייסו נגד רשימות פורשות

ראשי המפד"ל רואים בראנה את הכוונה של כמה חוגים בתוכה לרוץ ברשימות עצמאיות בבחירות לרשויות המקומיות. בינתיים מדובר בשלושה מקומות ואחד מהם הוא ברמת־גן. בעיר זו הוקמה רשימה חדשה הנושאת את השם "יחד" שראשיה מצהירים על כוונתם "לרוץ" מול הרשימה הרשמית של המפד"ל. בכוחה של רשימה זו לגרום נזק לרשימת המפד"ל, כמי כל רשימה פורשת, וראשי המפד"ל מתייחסים להתארגנות זו בכעס רב. בנתניה מתכננת אחת הרשימה המקומיות "יצד" קולות נרול מקרב מצביעי המפד"ל, על־ידי העמדת אישים־המזוהים עם המפד"ל ועם הציונות הדתית במקום בולט ברשימה.

ראשי המפד"ל מאמינים, כי רבים מפורשי המפד"ל בעבר חוזרים עתה אליה וכי הבחירות לרשויות המקומיות יכולות להיות קרש קפיצה לאיחוד מחיר של הציונות הדתית כולה. מכאן שכל רשימה פלגנית עלולה לפגוע ביעדיה העיקריים של המפד"ל הנתונה בעימות קשה עם הקואליציה הנוכחית.

תיתכן "עיסקת חבילה" לפתרון בעיית הייצוג בירושלים ובבני־ברק

בירושלים ובבני־ברק טרם נפלה ההכרעה מי "עמוד בראש רשימת יהדות התורה בבחירות לרשויות המקומיות. מאיר פרוש נהנה מתמיכה רחבה של הציבור האנדאי בבירה, אלא ש"דגל התורה" רואה באורי לופיאנסקי את מועמדה, והעסקנים טרם איתרו נוסחת פשרה שתאפשר למטה הבחירות של "יהדות התורה" להתחיל בעבודת שטח כדוגמת המפלגות האחרות. ובבני־ברק מחזרות "האגודה" ו"דגל התורה" אחרי הליכוד ומפלגת העבודה לתימת הסכם קואליציוני, מתוך תקוות, כי הסכם עם אחת מהן יאפשר גם הכרעה לגבי ראשות הרשימה. גם בעיר זו לא נמצאה עדיין הנוסחה הגואלת שתאפשר לרב יחזקאל בויאר (דגל התורה) ולר' משה אירנשטיין ("אגודת ישראל") לדור בכפיפה אחת. ביהדות התורה רוחות הדעה כי בסופו של דבר תיעשה "עיסקת חבילה" בין המנהיגות הרוחנית של שתי המפלגות, שתבלול גם את תפקידי המפתח בחינוך העצמאי. הכל מצפים לפגישה הגורלית בין האדמו"ר מגור שליט"א לבין הגרא"מ שך שליט"א שתכריע בכל הבעיות הפרסונאליות הן בבני־ברק ובירושלים והן ב"חינוך העצמאי". כושר התימרון של אנ"י בבחירות לרשויות המקומיות טוב יותר מזה של "דגל התורה", משום שלאנ"י מערכת יחסים תקינה עם ש"ס ואין היא רואה כל פסול בהופעה משותפת עמה בבחירות לרשויות המקומיות. העימות הקשה בין הגרא"מ שך לבין הגר"ע יוסף השבוע, הוריד למעשה את המסך על כל הידברות בשטח שבין "דגל התורה" לבין ש"ס.

"פואד" ודיין הכניעו את פרקליטות המדינה

שר הבינוי והשיכון, בנימין בן־אליעזר ("פואד") ויו"ר סיעת העבודה בכנסת ח"כ אלי דיין, עסקו במלאכת השיכנוע של חברי הכנסת ממפלגת העבודה שלא לתמוך בהסרת החסינות של ח"כ הרב רפאל פנחסי השניים ידעו כי הם נהנים מתמיכתו השקטה של ראש הממשלה, יצחק רבין וכי לא צפוי משבר קואליציוני עם מר"צ אם לא תוסר חסינותו של סגן השר רפאל פנחסי. אם להסתמך על שיחות עם כמה מחברי הכנסת, הרי שהשניים לא ניהלו את מסע השיכנוע במתרת והם לא ביקשו כלל לשמור בסוד את פנייתם להצביע נגד הסרת החסינות. במפלגת העבודה טוענים בעקשנות, כי סגן השר פנחסי קיבל מספר קולות גם מהליכוד, למרות שדוברי דיברו בחריפות רבה נגד מפלגת העבודה ו"אשיה על שנתנו יד לדוב נגד הסרת החסינות. מכיוון שההצבעה היתה חשאית קשה לנקוב בשמות אלה שהצביעו נגד הסרת "חסינות, אך ניתן לקבוע בוודאות על־פי מספר "קרי־טריונים", כי שלושה ח"כים מהליכוד לא הצביעו בעד הסרת החסינות. במפלגת העבודה היו שגיחכו כאשר שמעו את אחד האישים במפלגת העבודה מתבטא באופן שניתן היה להתרשם כי הוא מגנה את ההחלטה שלא להסיר את החסינות. זאת, מאחר והוא נתן להבין בשיחה עמו, כי אפשר לסכוך עליו שישמור על שלמות הממשלה...

"לצאת לפיגועים על קיבה מלאה"

באחד מלילות השבת, ישבו שני חברים מקיבוץ ניר דוד בחדר האוכל ליד שולחן התרמה לטובת הערבים תושבי השטחים הנתונים בסגר. מבצע ההתרמה עורר זעם רב אצל רבים מחברי הקיבוץ, והדבר מצא ביטויו על לוח המודעות של הקיבוץ. אחד החברים פירסם "מכתב תודה" בשם תושבי "השטחים" בנוסח הבא: "אנו תושבי השטחים הנתונים בסגר מודים לכם על תרומתכם, שאיפשרה לנו לצאת לפיגועים על קיבה מלאה!" וכמו בדמוקרטיית השמאל הנהוגה בעולם כולו, זמן קצר לאחר פרסום "מכתב התודה", יד נעלמה הורידה אותו מלוח המודעות. מפרסם המכתב כעס על המעשה והעימות הזה מצא ביטויו מעל דפי עלון "ניר־דוד".

שוללי מבצע ההתרמה התנחמו בכך שמספר התורמים היה דל למדי ועודד יותר דל היה סך התרומות שנאספו.

מנהיגים יהודים ונוצרים יתכנסו בירושלים לדון בבעיות חברה ומוסר

בראשית פברואר 1994 יתכנסו בירושלים רבנים יהודיים ונוצרים מפתח בכנסייה הנוצרית, לדיון משותף על בעיות חברה ומוסר, שהן תוצר המדע והטכנולוגיה. בין המשתתפים מוזכר שמם של הרב דיוויד רוזן לשעבר רבה הראשי של אירלנד, הרב רנה שמואל סירט, לשעבר רבה הראשי של צרפת ופרופ' הרב ארווינג (יצחק) גרינברג מארה"ב. האריכיבישוף של קנטרברי, ג'ורג' קאר, הקרדינל קרלו מרטיני (מילנו) והקרדינל ג'וזף רטזינגר (רומא) כבר הודיעו על הסכמתם להשתתף בוועידה. בציבור האורתודוכסי, ישנם חוגים לא מעטים המתנגדים לכל דיון משותף עם נציגי הכנסייה בכל נושא שלו היבט הלכתי, גם אם יודע מראש, כי קיימת זהות בתפיסה בין שתי הדתות. מאחורי היוזמה לכינוס ועידה זו עומד "המרכז ללימודי תרבות וחברה, במות", העורך ימי־עיון בנושאי מדע